

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Kako bi se dalo naše dolenjsko vino boljše spečati.

Železnice Dolenjci žali Bog še nimamo, in to je ravno poglaviti vzrok, da nam vino zastaja, da ga ne moremo v denar spraviti. Sta pa še dva vzroka. Eden je ta da Dolenjci tudi vinskih trgovcev v pravem pomenu besede nimamo, drugi pa ta da nimamo niti vinskih agentov. Stopimo na Štajersko, Niževavstrijsko, Ogersko, Hrvaško itd., koliko je tam vinskih trgovcev? Oni pokupujejo od pridelovalcev vino v velikih množinah, ter ga naprej prodajajo. Pri nas tega ni. Le nekateri Belokranjci vozijo vino čez Gorjance pa le belokranjsko ali pa še celo pravo hrovaško. Za naše to stran Gorjancev se nihče ne zmeni. To da to niso pravi vinski trgovci, to so večinoma sami dobri to je veliki pridelovalci vina, kateri lastno vino tako v denar spraviti skušajo. Ali

so pa možje kateri voz vina kupijo, ter ga koj naprej peljejo ter prodajo. Pravi vinski trgovci so tisti, kateri v prav veliki meri vina skupujejo, ter jih v lastnih kletih za ugodni čas prodaje shranjujejo. No takih vinskih trgovcev pa, kakor rečeno, Dolenjci nimamo. Zakaj jih nimamo, ne gre tukaj razpravljati; brezdvombe je pa pomanjkanje kapitala in znabiti tudi pomanjkanje podvzetnosti temu vzrok. „Ustvariti si vinskih trgovcev“ pač tudi ne moremo, kajti kdo zamore naše kapitaliste, kolikor jih imamo, siliti, da se vinske trgovine loté? To da ustvariti si zamoremo pa nekaj družega, kar bi pomanjkanje vinskih trgovcev lahko popolnoma nadomestilo, ustvariti si zamoremo vinsko trgovsko društvo. Deset dvanajst ali še več mož bi lahko skupaj v društvo stopilo, potrebni kapital zložilo, si potrebno posodo in kleti omislilo, po spretnem kletarju grozdje ali pa že dovršeno vino skupovalo, ga po pravilih umnega kletarstva obravnavalo, ter v veliki meri naprej prodajalo. Ob času terगतve

Podlistek.

Kje bi človek denarje dobil?

(Dalje.)

Kje ste pa toliko denarja dobili?“

„Družabniki in nedružabniki so ga prinesli hranit?“

„Kdo je to, družabnik?“

„Naiveč so pošteni in dobri kmetje iz naših in sosednih fará; vseh skupaj jih je že nekaj čez 100.“

„Kdo so pa nedružabniki?“

To so taki, ki niso k posojilnici pristopili, ampak so samo denar za nekaj časa hranit prinesli, to so menda zopet največ gospodarji, pa tudi gospodinje, hlapci, dekle, osebeniki (gostje) in kdor koli pač.“ Družabniki so vložili lansko leto okoli 7000 gld., 8000 gld. so pa drugi na obresti vložili.“

„Kdo je pa dobil na posodo?“

„Od vseh 100 ali koliko je že društvenikov dobilo jih je že 51 na posodo (če sem si prav

število zapomnil — pa vsaj imam tudi tukaj tiskan račun — res je ravno toliko)“.

„Po koliko so pa dobili na posodo?“

„To pa ni povedano tu in tudi v šoli niso naznanili, a mislim, da prav različno, kolikor je pač kdo potreboval in kolikor zaupanja je imel pri načelnikih.“

„Na koliko časa se pa dá posojilo?“

„Samo na 6 mesecev“.

„Zakaj ne dajó na daljše obroke?“

„Da imajo dolžniki dolg vedno živo pred očmi, da se ne zastara“.

„Kaj pa, če kdo po preteklih 6 mesecih ne vrne?“

„Podaljšajo mu, ako je še zaupanja vreden, in ako posojilnica sama denarja ne potrebuje.“ Od 51 dolžnikov je bilo že lani 12 takih, katerim so podaljšali, a 5 je bilo takih, ki so dolg povrnili. V bodočem letu, t. j. v tem letu bo gotovo zopet več takih, kateri bodo podaljšanja zaprosili in ga z večine tudi dobili.

„Na kakošen način se pa posojuje?“

„Na dolžna pisma in menice“.

imel bi kletar posla doma z napravo oziroma nakupovanjem vina, prej in slej potoval bi pa lahko večkrat v letu po naši deželi, po sosednem Koroškem, Tolminskem itd. ter vina ponujal. Dolenjci! verjemite, da imamo prav dosti takih vin v deželi, katera bi se pri pravi pošteni obravnavi prav lahko v denar spravila. Ali kdo pa vé zanje, kdo jih pozna? In ali hočete da bode Korošec iz Beljaka ali Celovca zaradi 10 ali 20 veder vina k nam hodil? Blago se more po svetu ponujati, ne pa čakati da ga pridejo v potrebni sili iskati. To je danes prava pot trgovstva pri vsakem blagu torej tudi pri vinu. Le opazujte koliko raznih in med njimi tudi vinskih agentov — hrovaških in mažarskih — po naši deželi ne potuje, ja zakaj bi pa nihče za vender tako potrebno prodajo naših vin potrebnih korakov ne storil? Na Gorenjskem in Koroškem bila so naša vina nekdanj vender tako priljubljena, zakaj niso več? Zato ker so jih vinski trgovci, vinski agentje drugih dežel spodrinili, iz prometa vrgli. Dajmo torej dajmo, ganimo se Dolenjci da bomo naša vina, kolikor nam ga filoksera ne uniči, vsaj lahko pošteno v denar spravili. Ustanovimo si vinsko trgovsko društvo, ali pridobimo si vsaj poštenih vinskih agentov. Pošten človek, previden z potrebnimi spričevali zaupnosti, in čislán ravno zaradi svojega poštenega trgovskega postopanja, pripomore nam lahko do izdatne lahke prodaje našega vina, skoraj edinega blaga, za katero je še denar za dobiti. Naša kmetijska podružnica v Rudolfovem stkala bi si pač zlato zaslugó, ako bi tukaj sproženo misel

vresničiti hotela. Na delo torej, brez odlaganja posebno, ker nam letos trta tako obilo letno obeča.

D—c.

Sadna razstava na Dunaji.

V glavnem mestu našega cesarstva priredila se bode letošnja jesen velika sadna razstava. Vdeležile se je bodo vse dežele naše mogočne Avstrije tembolj, ker se bode s to razstavo praznovala vladarska štiridesetletnica našega presvitlega cesarja Fran Jožefa I. Gotovo bode ta razstava velicega pomena za celo Avstrijo, saj bode vplivala koristno na razvoj domačega sadjarstva, ki ima povzdigniti narodov blaginjo in zboljšati njih gospodarsko stanje. Da se bode ta nad vse koristen namen boljše dosežel, bode sadna razstava v zvezi s sadnim semnjem. Sešli se bodo na Dunaji sadni trgovci cele Avstrije in tudi drugih držav kakor Nemčije, Rusije itd., ki bodo sklepali kupčijo z razstavljalci. Ker se z dobro kupčijo lahko še največ pospešuje sadjarstvo ene dežele in ker se bode pri tej razstavi ponujala ravno najlepša prilika, spraviti sadje v kupčijo, je več ko potrebno, da se vdeležimo tudi mi te razstave. Pokažimo svetu, da živimo v deželi, kjer sadje dobro rodi in lepo zori! Pokažimo pa tudi, da nam je in hoče biti mar koristno sadjarstvo in si radi pomagamo do boljših dohodkov in do boljšega stanja, v kolikor leži to v naši moči! Pošljimo tegadel tudi mi naše sadje v dunajsko razstavo, da se bode svet lahko prepričal o njegovi dobroti in rabi za kupčijo!

„Na dolžna pisma se je lani posodilo 21 strankam, na menice pa 30 strankam.“

„Kaj je boljše?“

„Kdor se sam podpisati ne zna in če tudi poroki ne znajo, boljše je, da dá dolžnik dolžno pismo, ker ni treba križcev legalizovati, t. j. ni treba da bi notar ali sodnija križce potrdila, kar veliko stane. Koleki so pa večji pri zadolžnicah, kakor pri menicah ali bekseljnih.“

Kdor pa se sam podpisati zna, pa dobi po navadi denar na menico, na katerih je prav majhen kolek.

„Kje se človek trje zaveže, pri zadolžnici ali pri menici?“

„Skoro povsodi enako; posojilnica naša vendar daje menicam prednost, češ, menice dajejo večjo varnost.“

„Zakaj pa posojilnica na grunte, na hiše in na intabulacije sploh posojil ne daje?“

„Nekatere posojilnice tudi posojilo vknjižijo v gruntne bukvalah, zlasti kedar se jej je bati izgube; a posojilnice sploh nimajo namena, na ta način posojevati; to delajo hranilnice. Može pri

posojilnicah v obče nočejo, da bi se ljudstvo stalno zadolžilo ali da bi se grunti še bolj zadolžili, kakor so že zdaj, marveč, da se začasno pomaga ljudem brez tega dragega posojevanja, kakoršno je intabulacija. Zlasti pa imajo posojilnice še ta dober namen, da bi ljudje ne prišli oderuhom v roke, in da bi slovenski kmet ne iskal denarja pri bogatejših Nemcih in nemškutarjih, ki so še pri nas, ali pri kakošnih nemških sparkasah, kakoršne so po slov. Štajerskem in menda tudi po slov. delu Koroške.“. Ker samo zadružniki dobé na posodo, pa še povejte, kako človek postane zadružnik?“

„Oglasiti se mora pri katerem načelniku naše posojilnice. Za načelnike smo letos zopet tiste izvolili, kakor lani; namreč gospoda župnika, g. kaplana, g. učitelja, g. štacunarja in namesto pekarja pa še gospoda župana, ki je letos tudi pristopil.“

„Kdo izmed teh me pa sprejme v društvo?“

„Vsi skupaj se enkrat v tednu snidejo in imajo sejo. Pri tej priliki se bodo pomenili, ako si dober za društvo. Če si poštenjak, pa če

Posebno kmetijske podružnice imajo sedaj najlepšo nalogo, da vzbujajo naše sadjarje ter jih v nemajo za to razstavo. Čas za oglašanje k razstavi je sicer že potekel z 31. julijem t. l. Naj se pa zato potrudijo toliko več vsi oni, kateri so se oglasili za razstavo. Ti naj razstavijo, kar le mogoče največ dobrega sadja. Naj ga nabirajo povsod! Ostali sadjarji pa podpirajte razstavljalce! Dajte jim dobrega in lepega sadja na izbiro, saj vam hoče biti to v lastni prid!

Upamo, da se bodo na korist in vspešen razvoj našega domačega sadjarstva te razstave vdeležili naši zavedni sadjerejci in tudi naše kmetijske podružnice sadnih pokrajin. —m—.

O snaženji nerabljenih sodov.

Dvojen je način, po katerem ohranimo čiste one prazne sode, v ktere hočemo pozneje pretočiti vino. Prvo in najnavadnejše sredstvo je žveplanje sodov. Na spodnji konec čepa, kateri ima biti nekoliko daljši od navadnega čepa, pritrdi drateno vrtelo (špiralo) enake širokosti, vtakni vanjo žvepleno urezanico (Schwefelschnitte) in prižgi jo, pa vloži čep v sod. Žveplo naj se odkapa v skledico, ki je pritrjena na vrtelu. Žvepleni par se razširi po sodu, ga napolni, dokler ni več kislega v sodu. Potem pa ugasne žveplo. Učinek žveplenega para na doge zapreči, da se ne morejo zaploditi glivice na njih. Žveplo naj bo prosto arsenika, kakoršno se navadno dobiva v kupčiji. Za vsak hektoliter treba 2—5 gr. žvepljenih urezanic; sodi pa naj se žveplajo v su-

hih hramih vsaka dva meseca, v vlažnih pa vsak mesec.

Žveplene urezanice napravimo si lahko sami, če raztopimo žveplo v kositarni posodi. Toda preveč je ne smemo segreti, da ne postane žveplena tekočina gosta in rujava in zato naj se pazi na to, da ostane vsakrat še kosček trdega žvepla v raztopljeni tekočini. Na to potegnemo odrezek papirja ali štramina skozi raztopljeno žveplo in pustimo, da se strdi.

Noben razumen kletar naj ne bo brez žvepla. Brez njega se sodi nikdar ne ohranijo zdravi.

Drug, nekoliko dražji pripomoček za čiščenje sodov je raztopljena salicilne kisline. Ž njo se oplahne sod po vseh notranjih delih, a skerbeti je treba, da se zmogijo vse doge, da ne ostane noben, tudi najmanjši prostorček nenamočen, ker je drugače vendar prilika dana, da se naredé glivice in da ne dosežemo zaželenega namena. Tudi oplahnemo sod lahko sè stanšanim vinskim cvetom, v katerem se je raztopila salicilna kislina. A tudi pri tem moramo na to paziti, da zmogi tekočina od znotraj vse doge.

Iz „Km“.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

V Ljubljani so slovesno umestili vrlega župana g. Petra Grasselli-ja, ki je bil že prej 6 let župan in kot tak v narodnem in vsestranskem obziru veliko glavnemu mestu koristil.

imaš kaj svojega, gotovo ti odrekli ne bodo vstopa“.

„Kaj potem?“

„Vplačati moraš 1 gld. vstopnine“, zavzati se, da boš vložil v teku 2 let 12 gld., to je, da si boš v 2 letih toliko prihranil in da boš od tega denarja tudi obresti dobival. Tako ima naša posojilnica. Pri drugih je morda obvezan vložiti večji ali manjši znesek. Kedar pristopiš, moraš se tudi podpisati“.

„Čemu pa to, vsaj nisem še nič na posodo dobil?“

„Podpišeš se radi tega, da s tem zadobiš pravico do dobička, ako ga bode kdaj posojilnica naredila, ob enem si pa prevzel dolžnost, dobro stati za kakošno izgubo, ako bi je društvo doletela“. Da se izgube pokrijejo, zato se bode sicer najprvo porabila vstopnina, katera iznaša že toliko goldinarjev, kolikor je udov“.

„Ali je bil prvo leto dobiček ali izguba?“

„Ne eno ne drugo; bilo bi okoli 80 gld. dobička; ali da smo društvo ustanovili, imeli smo nekako toliko stroškov.“

„Kdo pa plača gospode, ki pišejo, računi in denar hranijo?“

„To delajo brezplačno že eno leto in morali bodo še en par let, da se posojilnica okrepeča.“

„Ali bodo zmirom sedanji gospodje posojilnici na čelu?“

„Kakor je, lahko jih volimo vsako leto, lahko pa volimo tudi druge“.

„Kdo voli?“

„Vsi družabniki, kdor le hoče priti k občnemu zboru, ki je bil danes. Bilo nas je blizu 80; manjkalo jih je torej samo okoli 20“.

„Ali tim gospodom nihče pod prste ne gleda?“

„O, imajo svoje nadzornike, vsaj smo danes volili jih 5, ki imajo vsak čas pravico iti pogledati, kako piše blagajnik v knjige, koliko je denarja itd. Volili smo v ta odbor družega učitelja, oskrbnika, ki je tudi pristopil, klobučarja Božiča in mene so volili“.

„Ali se lahko koj dobi na posodo, kedar je kdo sprejet v društvo?“

„Načelniki takemu posebno radi ne posodijo; češ, komaj je pristopil, pa že hočejo od

V Ptuju je bil občni zbor družbe sv. Cirila in Metoda. Ob enem je bilo ondi zborovanje zveze slovenskih posojilnic.

V Logatcu se je vršila velikanska veselica o priliki praznovanja cesarjeve štiridesetletnice. Manjše veselice se obhajajo vedno sem ter tje po Slovenskem in tudi Dolenjskem.

Velike slavnosti bodo priredili tudi v **Krškem**, kjer že zdaj delajo priprave. Šolski mladini napravi se mala veselica že 18. avgusta, a skupen narod praznoval bode to svečanost dne 2. septembra skupno s „slovenskim pevskim društvom“.

Letos bodo 9. septembra velike **vojaške vaje** na slovenskem Štajeru pri Celji in v Slavoniji. Na Stajersko prideta visoka gosta: sam presvetli cesar in njegov svetli sin cesarjevič.

Kaj je novega po širokem svetu?

Mladi nemški cesar obiskal je v Petrogradu mogočnega ruskega carja. Kakošne nasledke bo to imelo, ugiblje se še le. Prijateljstvo med tema mogočnima severnima državama zabranilo bode gotovo velikih vojsk; če bode pa to za Avstrijo dobro, se ne ve.

Bolgarski knez stoji na slabih nogah; pravi, da bo moral zapustiti svojo kneževino.

Piše se nam:

Iz Ajdovice 25. julija se nam poroča: — Mnogo let bili smo obvarovani pred hudo uro, Ta teden smo pa hudo občutili že vdrugič in bojimo se je še tretjič. Prihrulo je v nedeljo ob 3. in v torek ob 2. popoldne s silnim viharjem, nalivom, točo in strelnim pokanjem. Strela

nas na posodo imeti. Pa če je kdo v sili, posodijo mu vendar“.

„Ali je zadosta, da sam gre po posojilo?“

„Malokdaj; načelniki terjajo včasih tudi, da še žena podpiše, ali pa še 1 porok; včasih pa tudi 2 poroka, zlasti če ni žena podpisala“.

„Zakaj terjajo, da tudi žena podpiše?“

„Zato, ker se je že večkrat pripetilo, da je mož dolgove delal, potlej pa ženi vso premoženje izročil“.

Ta dogovor so sosedje kaj z zanimanjem poslušali. Nič se niso vtikali vmes. Nihče ni imel na to česa pristaviti. Razšli so se tudi kmalu. Ali zadobili so to prepričanje, da je posojilnica osnovana na trdni podlagi, da so pri njej poštene možnosti, ki imajo najboljši namen. A tudi to prepričanje so nesli seboj domu, da sama posojilnica ne more in noče pomagati malo poštenemu človeku, ali tacemu, ki je s svojim premoženjem tako slabo gospodaril, da je že na nič prišel.

udarila je prvičkrat v drevo, drugikrat pa na Velikem Lipovcu v Janžkov z mrvo in deteljo napolnjeni kozolec, ki je do tal pogorel. Sla bi bila cela 29 hiš broječa vas, da ne bi tolikanj lilo. Posestnik imel je kozolec zavarovan. Le škoda da ni zavaroval še mrve. Vihar in toča nista sicer na polji tolike škode učinila, a vse drugače pogubno sta z nalivom gospodarila po vinskih gorah: Borštu, Hribu, Sadinjski- in Šentpaveljski gori, kjer sta kamnje, prst in trtje s koreninami vred navzdoli kakor orehe valila. Že dosihmal kolači niso imeli kamo kol k trti vtakniti in so ž njim poskušali in vrtali v plitvo zemljo, kakor s svedrom, kako težavno bo to delo še le posihmal.

Ni se čuditi, da so nekteri že opustili obdelovanje svojih vinogradov zlasti v gori Hribu; kajti obdelovanje stane visoko, cena vinu pa je od leta do leta nižja, ker Hrovatje in Semčani dandanes s svojim vinom oskrbujejo veči del Kranjske. Vihar prekucnil in prekucoval je prvi in drugikrat hudourja marsikteri kozolec in ga zanesil, kjer ni zanj prostora.

Upanje na veselo trgatv šlo je za letos raskom žvižgat in ž njo marsikteri sold za davkarije in druge potrebščine. Kmetje se tu zadolžujejo od leta do leta bolj, ker le hlapci in dekle dobé dober zaslužek; gospodarji pa — vsaj na Dolenjskem — nobenega. Tolaži naj nas Bog!

Iz Tržišča pri Mokronogu 24. julija. — Volitev občinskega odbora vršila se je 18. majnika, in potem 19. julija t. l. volitev občinskega predstojnika in treh občinskih svetovalcev. Izvoljen je županom občespoštovani gosp. France Prijatelj, trgovec v Tržišči, občinskim svetovalcem pa gg. France Tratar iz Skrovnika, Janez Murn iz Zg. Vodala in Janez Majcen iz Kaplje Vasi št. 8. Novemu občinskemu zastopu kličemo: živi, rasti, plodi! — Kakor povsodi, vršila se bo tudi pri nas tekom letošnje jeseni v spomin štiridesetletnice našega Veličanstva prelepa slavnost. Težko pričakovana šola se bo z Božjo in blagih dobrotnikov pomočjo še letos dodelala. Pač lepa prilžnost, da se združi blagoslovljenje novega poslopja s to slavnostjo. Kakor se čuje, vzdala se bo spominska plošča štiridesetletnega vladanja presvitlega cesarja Frana Josipa I. in mogoče tudi druga, dostojen dokaz hvaležnosti blagim dobrotnikom naše šole, ki so z gmotno podporo pripomogli revnej fari k tako lepem hramu, nadepolne, učeče se mladine. Bog jim plati! — Mnogo se toži, da je letos toča žalibog po različnih krajih ogromno škodo učinila. V naši fari Sv. Trojice sicer nismo bili brez nje; vendar škoda ni tako velika, kakor se je početkom mislilo; Bog nam ohrani to — in pri lepem vremenu lahko še dobro in pošteno kapljico pridelamo. — Tukajšnji šolski

otroci so tekom letošnje vspomladi nad 35.000 hroščev pokončali in pozneje do 20.000 metuljev „glogovega belina.“

Iz Vojne vasi pri Črnomlju 23. julija. — Tukaj pri nas je cerkev Matere Božje vnebovzeta zelo zastarela; veliko se je že povdarjalo, kako bi bilo mogoče saj veliki altar prenoviti, pa vse zastonj. Slednjič so mislili, ker je cerkev ubožna, soseska pa majhna in tudi ubožna, da ni mogoče nič narediti. Vendar obupati nismo hoteli. Zaupaje na Boga, smo se obrnili do svojih rojakov v daljno Ameriko; nismo se varali; dobili smo iz Minesote po Jakobu Žvabu 70 gld. 50 kr., iz Kalifornije po Jakobu Kočevanju 60 gld. 50 kr. zbirke, od gospoda Matija Junko-ta iz Fliča 50 gld. Mesto Črnomelj je precej pripomoglo, in tudi od drugih strani smo po nekoliko podpore dobili, za kar se vsem zahvaljujemo. Sedaj smo že toliko skup spravili, da je veliki altar gotov; umetno izdelal ga je Karol Poglajen. Na veliko našo radost upamo, da bo 15. avgusta blagoslovljen. Iz ljubezni do Matere Božje smo prosili; prositi pa ni sramota. Kdor premore in ima blago voljo, naj se usmili zapuščene cerkve, kdor pa ne, naj vsaj ne zameri nadležnosti.

Toraj kličemo: O Marija: prosi pri Bogu za vse dobrotnike, kateri so kaj pripomogli bodi si z novci ali s čim drugim.

Iz Adlešič 25. julija. — Tudi pri nas je 1. t. m. toča nekoliko pobila po nekterih vaseh, vendar pa ne bo veliko škode razun vinogradov, kjer je več ko polovico pridelka uničila, kodar je šla. — Žalibog da je trtna uš se tudi že v naši fari prikazala! Kolikor se do zdaj zna, je napadenih uže več vinogradov v Veliki Glešivici. To bo za tukajšno revno ljudstvo zelo hud udarec. Do zdaj so dobili vsaj za vino kak krajcar, za naprej še tega ne bo. S čim bo plačeval ubogi kmet davke, ki so vsako leto večji? — V četrti tek popoldne ob 4. uri pogorel je v Pribincih h. št. 14. posestnik Miko Adlešič. Zgorela mu je hiša, hlev, tele, in prešič. Pogorel je v 16 letih zdaj že v tretjič. Zavarovan ni bil. — (Čuditi se moramo, da ga po tolikih požarih še ni srečala pamet — da bi se bil zavaroval. Kmetje ki imate posestva, nikar ga posnemati. Nesreča pride čez noč. Gorje onemu, ki si ni hotel oskrbeti pomočka zoper tako neizgodo! Ured.) Zažgali so otroci, ktere so pustili stariši same doma, ko so šli na polje. Kako mnogo nesreč se zgodi po otrocih, ako jih puščajo stariši same doma brez varuhov! — Naši Amerikanci pišejo večinoma prav slabo domu. Nekteri so uže več mesecev brez dela. Pišejo tudi, da so jim plačo znižali. Marsikdo bi prišel rad domu, pa nima s čim.

Domače vesti.

(Imenovanja.) G. dr. I. Pučko, ki je bil namenjen kot notar za Žužemberk, imenovan je za notarja v Krškem. G. Verbič, c. kr. davkarski kontrolor, gre v tej lastnosti v Novo mesto. V Krško pride na njegovo mesto g. Kalan iz Velikih Lašč, kamor gre za adjunkta k davkarji g. Modrijan iz Trebnjega. G. Strel v Mokronogu postal je ondi adjunkt davkarski.

(Velika dobrotnica) je gospa Jos. Hočevarjeva v Krškem. Pri priliki cesarske slavnosti je darovala 20.000 gld. v ta namen, da se ustanovi fara v Krškem, kjer je zdaj samo vikarijat. Tudi je obljubila lepo popraviti krško pokopališče. — Njen ranjki soprog je bil, kakor znano, tudi veliko storil za krško mesto; hiralnico in ustanove za-nje in drugo je bil že on napravil.

(Obrtne zadruge) v Mokronogu. Pri krčmarski in mesarski zadrugi je načelnik gosp. Majcen, namestnik g. Pleteršek, v trgovski zadrugi je na čelu g. Šircelj, njegov namestnik g. Strgar v Št. Rupertu. Pri rokodelskih, svobodnih in dopuščenih obrtih je na čelu gosp. Penca, njegov namestnik g. Šašelj.

(Učiteljski kurz) na deželni vinarski, sadjarski in poljedeljski šoli na Grmu bode letos od 6. do 25. avgusta. Učitelji dobe brezplačno stanovanje in hrano ter vrnene stroške za potovanje. Vodja in adjunkt bode ta poučevala o teoretičnem in praktičnem sadjarstvu in drugih kmetijskih strokah. Učitelji, ki želé ustopiti v ta kurz, imajo se oglasiti pri c. kr. deželnem šolskem svetu.

(Sadjarska razstava) bode letos v Ljubljani in na Dunaji. Kranjska kmetijska družba bode se udeleževala tudi dunajske razstave in prosi, da bi se jej sadje poslalo tudi iz Dolenjske. Za Krško je naprošen ravnatelj Lapajne, da bi ga kaj poslal. Naj bi se v tej zadevi ž njim pogovorili sadjerejci.

(Odbor) za cesarko slavnost v Krškem broji veliko domoljubnih gospodov in je jako delaven. Seje ima slehern pondeljek. Zdaj nabira darove v pokritev velikih stroškov, ki ga čakajo. Odboru na čelu je g. okrajni glavar Weiglein, tajnik g. Romih, blagajnik g. Lapajne.

(Šolo in ustav za deklice v Repnjah) sedaj ob koncu šolskega leta, ko iščejo stariši že stanovanja za prihodnje leto, priporočamo onim starišem, ki želijo, da se izgojé deklice v domačih delih in da so v zdravem zraku. V Repnjah na Gorenjskem (fara Vodice), kjer so bili nekdaž oo. jezuitje, imajo šolske sestre iz 3. reda sv. Frančiška deklinško šolo in tudi, — akoravno ne velik — notranji ustav ali penzionat. Kraj je zelo zdrav in prijazen; od Ljubljane se pripelje tje v dveh urah. Sestre imajo vse tako

urejeno, da se deklice naučé potrebnih šolskih, pa tudi gospodinjskih stvari. Deklicam slabotnega zdravja bode kraj zelo ustrežal. Pa tudi pouk je primeren onem, ki nečejo postati učenjakinje, ampak dobre gospodinje. Plačila je 12 gl. na mesec. Takov zavod je za Dolenjce tudi v Šmihelu poleg Novega mesta.

(V Mokronogu) volilo je društvo tukajšnje prostovoljne požarne brambe 15. t. m. novo načelnništvo ter so bili izvoljeni: za častnega načelnika gosp. Ant. Pižmaht, za izvršujočega načelnika gosp. Karol Šaselj in za njegovega namestnika gosp. Ivan Malnarič; za voditelje posameznih oddelkov pa gg.: Emerih pl. Kerčelič, Janko Povše in Jakob Kolenc, njihovimi namestniki pa gg.: Vincencij Solko, Josip Weibl, Ivan Smerekar.

(† Umrli) je 12. julija v bolnišnici v Št. Vidu na Koroškem preč. gosp. Jožef Jerič, župnik v pokoju in izdajatelj „Slovenca“. Prepeljali so ga od ondot v Ljubljano, in prav slovesno pokopali. Naj v miru počiva. — 25. julija pa je umrl visokor. gosp. grof Gustav Thurn, deželni glavar itd. na svoji grajščini v Radoljici, 52 let star. Imeniten in blag gospod, katerega bo Kranjska, posebno Radoljica težko pogrešala, bil je zadnji član starodavne kranjske rodbine grofov Thurnov, kateri so posebno v turških vojskah si pridobili velike zasluge za deželo in narod, in so pravi biseri kranjske zgodovine. Zato je imel blagi pokojnik tudi posebno slovesen pogreb, katerega se je udeležilo vse od najviše gospode do prostega kmeta. Vsa fideikomis imovina preide zdaj na koroške grofe Thurne. Blagi mu spomin!

(V Kostanjevici) pri M. B. dobrega sveta na Slinovci bode novomašnik Poreške škofije gosp. Josip Marok imel svojo novo mašo 5. avgusta t. l.

(Za zastavo Dol. Sokola) nabira v Krškem domoljub prostovoljne darove in namerava v ta namen kegljanje prirediti.

(Za preloženje ceste) čez Gorjance se bo letos porabilo 9000 gl.; za preložbo klanjca pri Žerovinu pa 6200 gld.

(Dozidanje šole v Tržišah) bode stalo 2800 gld. To svoto je blaga gospa Hočevarjeva v Krškem brezobrestno posodila.

(Sadjarji pozor!) Ker je letos po došlih nam poročilih na Nemškem mnogo sadja za napravo jabolčnika in se da s skorajšno gotovostjo trditi, da ni radi visoke železnične vožnine misliti na izvoz sadja za mošt, opozorujemo Vas na današnjo naznanilo (inserat) g. V. Rohrmanna, naslednika ranjcega g. Jožeta Strzelbe v Ljubljani, ter Vam tega g. trgovca s sadjom, ki vsako leto v velikanskih množinah sadje v tujino izvažja, najtopleje priporočamo.

(Topničarji ljubljanski) iznenadili so zadnjo soboto na jutro celo Novomesto in okolico. Odhajajoči k strelnim vajam v Krško, obkolili so v naglici bližnji holmec pri Božjem grobu in vstrelili dvanajstkrat v mēr proti Novomestu. Gotovo je ta pozdrav veljal Novomeščanom, ki so vojake tako prijazno sprejeli.

(Naročba na muzikalije.) Gosp. F. S. Vilhar v Spljetu v Dalmaciji vabi na naročbo svojih lepih muzikalij. Sedaj bo na svitlo prišla tretja knjiga, obsegajoča 24 glasbotvorov. Cena je 2 for., ktera naj se uže naprej pošljeta gosp. skladatelju v Spljet. — Za tretjo knjigo bo sledilo najnovejše delo „Zvonimir, kralj hrvatski“, romantična opera v treh dejanjih.

(Lekarno) k angelju (rajn. Rizzolija) kupil je gospod S. pl. Sladović, in jo bo pod lastnim nadzorstvom nadaljeval. — Obširneje naznanilo sledi pozneje.

(Mehak grozd) našli so delavci v vinogradu g. Franc Bojanca iz Šempetra. Sploh je letos pričakovati dobre kapljice v obilni meri, če Bog obvaruje naše gorice toče.

(Iz Save) so potegnili pri Krškem truplo ženske, ki je bilo že več dni v vodi. Isti dan dobi soproga tukajšnjega meščana pismo od svoje sestričine v litijski okolici, da matere svoje že 8 dni pogreša. Teta in te deklice brat, ki se uči rokodelstva tu, gresta gledat priplulo mrtvo truplo in — v svojo grozno žalost spozna meščanka v mrtvi svojo sestro, fant pa svojo mater. — Ženska se je bila menda na brodu, ki ga ima blizo Litije, ponesrečila in v Savi utonila.

(Požar) je bil 19. t. m. v Leskovcu. Pogorele so hiše Plevaniča, Vrečkota, Bokseljna in Kranjčiča, ki so bili večinoma zavarovani. Vojaki so pomagali gasiti; bila je vsa vas v nevarnosti. Zažgali so bili otroci.

(Popravek.) G. Fahrner, oskrbnik na Raki, ni kupil velikovaške graščine, kakor smo zadnjič napačno poročali.

(Toča) je pretečeno soboto v Trški gori precej škode napravila; hujša še pa je bila v Mokronogu.

(V Škocijanu na Dolenjskem) začelo je 16. julija t. l. ob 1. uri popolunoči v mlinu posestnika Franc Rabzelj-a goreti. Ogenj je bil strašansko; pogorela je pa samo streha in nekaj malega. Mlinsko orodje ostalo je nepokvarjeno. Hvala Bogu, da ni bilo sape; — cela vas bi bila šla v pepel. Ljudje so kmalu skupaj prileteli ter se nastavili s škafi. Tudi ogenj v mlinu so kmalu zadušili. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Vse povsod imajo že brizgalnice zoper ta element, le v Škocijanu smo tako zaspani. Pokažimo toraj, da ne spimo več — in kupimo si vsaj eno brizgalnico. To ne bo brez koristi! — Dne 14. ju-

lija t. l. pa je vtonilo malo dete kake tri leta staro v luži pred hišo. Dete bilo je posestnika Andreja Kralja iz Zagrada, fare Škocijan. Starši pazite na vašo mladino!

(Utonila) je petletna deklica v mlaki v Vitovski gori krškega okraja.

(Sklep šole) pri p. t. šolskih sestrah v Šmihelu bo 25. avg. ob 9. uri dopoldne. Ob enem bo razstava ženskih ročnih del. Vsacemu bo ta dan dopuščeno, sklepa se udeležiti in o napredku šole se prepričati.

(Gospod Ign. Hladnik) izdal je novo zbirko kompozicij za cerkev, obstoječo iz 5 Tantum ergo, 5 mašnih in 10 Marijnih pesmi ter 2 kratkih in lahkih „Te Deum“. Napominana zbirka je vredna, da jo priporočimo organistom, ki bodo vedeli za svoje razmere izbrati iz nje primernih skladb za razne prilike. Delo dobiva se v „Katoliški Bukvarni“ in pri skladatelju v Stari Loki, komad po 1 gld. 20 kr.

(Drobtinice) XXII. letnik z zanimivim gradivom se pridno tiskajo v Ljubljani. Prinesle bodo nekaj pridig Slomšekovih, životopise, poučne in zabavne spise. Da bi zlasti razne knjižnice pridno segle po njih, ker so zelo primerne za ljudstvo.

(Za III. letno zasedanje porotnih razprav v Novem mestu), ki se 20. avg. prične, izžrebani so naslednji gg. glavni porotniki: Logar Frid., pos. in trgovec iz Ribnice; Wardjan Fr., gostiln. iz Črnomlja; Urbančič Ign., pos. iz Igle-nika; Mak Mat., pos. iz Metlike; Primc Fr., pos. iz Rumane vasi; Fuchs Jan., pos. iz Sela pri sv. Duhu; Gerald Jož., pos. in dimnikar iz Krškega; Lavrinšek Fr., pos. iz Krškega; Stergar Fr., pos. iz Leskovca; Pezdirc Marko, pos. iz Metlike; Lakner Andr., gostiln. iz Črnomlja; Novak Ant., pos. iz Gradaca; Tomšič Mih., mlinar iz Podgojzda; Kunc Avg., trgov. iz Črnomlja; Ambrožič Jan., pos. iz Žerjovin; Strajnar Ant., pos. iz Spodnje Ponikve; Lekan Jož., pos. iz Češence; Sušteršič Jož., pos. iz Toplic; Zaletel Fr., pos. iz Hudega; Komlanc Ant., pos. iz Bučke; Jugovic Ant., pos. iz Krškega; Arko Ant., pos. iz Ribnice; Sterbenc Andr., pos. iz Toplega vrha; Ratajc Ant., pos. iz Premšal; Macele Mat., pos. in gostiln. iz Gra-daca; Uhan Ant., pos. iz Roden; Tomitsch Flor., pos. in gostiln. iz Kočevja; Miklaučič Ant., pos. iz Loke, Tomše Ant., pos. iz Čateža; Pirnat Št., gostiln. iz Višnje gore; Nečimer Jože, pos. iz Čučjemplake; Hrovat Jan., pos. in mesar iz Žu-žemberka; Ivanetič Jan., pos. iz Vrtače; Ferkolj Jan., pos. iz Dol. Kronovega; Kotar Jož., pos. iz Dolenjevasi; Kamin Jož., pos. iz Dolenjevasi: — Gg. nadomestni porotniki: Dr. Albin Poznik, pos. in c. kr. notar, Illovsky Ludwig, pos., Stem-berger Fr., pos., Derganc Ant., c. kr. gimn. prof.,

Brunner Maks, pos. in gostiln., pl. Fichtenau Toussaint pos. in poštar iz Novega mesta; Iliáš Jož., pos. iz Žalovič; Dejak Jan., veleposest. in ritmojster v p. iz Gotne vasi; Erbežnik Jan., pos. iz Podgore.

Razne vesti.

* (V Ameriki) umrl je 29. junija učen mi-sijonar dr. Franc Xav. Weninger, rojen Štajerc iz Mariborske okolice. Prav uspešno je deloval v Ame-riki dolgih 40 let.

Smešnice.

(Resnična dogodba). Pred sto leti je živel v Parizu bogat meščan, ki je svoji hčeri oženil in že pri življenju izročil zetom vse svoje premoženje pod pogojem, da bode hodil en dan k eni, drug dan k drugi hčeri po vrsti na hrano. Nekaj časa ste ga že hčeri redili, da mu je bilo živeti; ali postalo je od dne do dne slabše, tako, da je moral starec brid-ko tožiti prijatelju žalostno osodo. Prijatelj pa mu dá sledeči svet. Napravi veliko pojedino, h kateri povabi razen prijateljev tudi oba zeta. Mož ga uboga. Med kosilom pri bogato obloženi mizi prileti prijatelj k njemu z nujno prošnjo, naj mu posodi 50.000 fran-kov, da plača menjico. Mož mu odšteje koj ves de-nar, katerega mu je bil prej dal prijatelj sam. A zeta sta mislila, da je tast še tako bogat. Nadja se velike dedščine, ravnala sta lepo z njim. A ko je umrl, bile so v omarah same opeke z napisom: Pred smrtjo naj nobeden vsega premoženja ne dá iz rok.

Žitna cena v Novem mestu 30. julija 1888.

Domače pšenice mernik 2 gld. — kr., Debelache (koruze) 1 gld. 60 kr., Soršice 1 gld. 70 kr., Rži 1 gld. 50 kr., Ječmena 1 gld. 30 kr., Ajde 1 gld. 33 kr., Ovs 80 kr., Krompirja 50 kr.

Loterijske srečke.

Trst	14. julija	75	64	52	42	43
"	28. "	47	8	35	19	81
Gradec	21. "	34	40	14	65	21

Zahvala.

Vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in znan-cem, kateri so nam o bolezni našega nepozabljivega, iskrenoljubljenega očeta gospoda

Andrej-a Verbič,

posestnika na Vrhniki,

toliko tolažilnega sočutja skazovali in vsem bla-gim Vrhnčanom za obilno vdeležbo pri pogrebu druzega ranjcega, izrekamo tem potom najiskreno zahvalo.

Na Vrhniki, dne 13. julija 1888.

[117]

Žalujoči ostali.

Klavir na prodaj!

Kje pové vredništvo „Dol. Novic“. [99—3]

Štev. 5148.

Razpis.

Na deželni vino-, sadjerejski in poljedelski šoli na Grmu pri Rudolfovem, z dveletnim poučevanjem in slovenskim učnim jezikom, izpraznjenih je 5 deželnih ustanov za prihodnje šolsko leto 1888/9, katero se prične 1. novembra 1888.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja, lepega vedenja in so z dobrim uspehom dovršili vsaj ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetijski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadje-rejo pečali.

Učenci z ustanovnino dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in poduk v šoli, obleko si pa morajo sami preskrbovati.

V šolo sprejemajo se tudi: Plačujoči učenci, kateri plačujejo po 33 do 50 kr. na dan za hrano in stanovanje, in pa 20 for. šolnine na leto; in eksternisti, ki zunaj šole stanujejo in plačajo šolnino.

Lastnoročno pisane slovenske prošnje se imajo do 20. septembra 1888.

izročiti vodstvu deželne vino-, sadjerejske in poljedelske šole na Grmu pri Rudolfovem.

Prošnjam priložiti je rojstni list, spričevalo dovršene ljudske ali obiskovane srednje šole, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju, in župnijsko spričevalo o lepem vedenju.

Prošnjam za sprejem proti plačilu priložiti je reverz ali obvezno pismo starišev oziroma oskrbnikovo, zadevajoče vzdrževanje učenca.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani dne 27. julija 1888.

{114—1}

Murnik.

V Škocijanu na Dolenjskem

tik ceste, dá se

* Kovačnica v najem. *

Kovačnica je čisto dobro ohranjena in ima tudi nekaj orodja. Kovač bo kaj dobro obstal; da bo imel dovolj dela, za to se jamči. — Več o tem pove župan in posestnik Jože Globevnik iz Škocijana. [112]

Fino sveže mleko,

s katerim se naj snažnejše ravna, se lahko naroči po 7 kr. liter v mesto prineseno pri vodstvu deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu. [113—1]

Belokranjska vina

prodaja na eden, dva ali več veder po 40 bokalov od 5 do 8 gld.

Fr. Kalinger.

{116}

Drška pri Novem mestu.

Lep klavir,

6 $\frac{1}{2}$ oktave, se zarad selitve takoj prod.

Kje, pove iz prijaznosti uredništvo. „D. Nov.“.

Odgovorni urednik, izdajatelj in založnik J. Kraječ.

Zbirka juridičnih knjig in vsi zemljevidi Bosne

so cenó na prodaj. — Zapisnik je na ogled pri Vredništvu „Dol. Novic“.

Službo občinskega tajnika

išče

za to izurjen in sposoben človek.

Več o tem pove vredništvo „Dol. Novic.“ [108—1]

Posestvo na prodaj!

V Regerči vasi, pol ure od Novega mesta na prodaj je posestvo z vsim pohištvo, živino in kmetijskim orodjem. Plačila se samo polovico takoj zahteva.

Florijan Zelengar.

{115—1}

Regerča vas št. 2. Pošta Novomesto.

Na prodaj je

vinograd

srednje velikosti, s hišico, njivo, gozdičem in mladim sadjem v Tržki gori pri Krškem po primerno nizki ceni. — Prodaja se iz prostih rok; primerno je to posestvo zlasti za kakošnega rokodelca. — Več se izve pri gosp. Jož. Geraldiju v Krškem. [111—1]

Jože Strzelba v Ljubljani

kupi vedno po najvišji ceni:

češminjevo ljubje, jeternik, čmeriko (teloh), sladke ali šentjanžove korenice, arnikove rožice

in razna druga zelišča.

V Novem mestu sprejema blago iz prijaznosti gospa Marija Rohrmann. [12—10]

Sadjarji!

namizna (obrana) jabolka

kupi

v vsaki množini po mogoče naj višji ceni

V. Rohrmann, naslednik Jož. Strzelbe v Ljubljani.

Častite g. sadjarje prosim uljudno, da mi vsaj do 15. avgusta t. l. naznanijo kaj za ene vrste (sorte) jabolk bodo na prodaj imeli, koliko primeroma mernikov ali 100 kilogramov in po kaki ceni jih hočejo na Ljubljanski, Sevnški, Videm-Krški ali Karlovški kolodvor postaviti? V Novem mestu sprejemala bo jabolka g. Marija Rohrmann. [110]

Novomesto. — Natisnil J. Kraječ.